LEBUINUS CONCERTEN

Deventer Kamer Orkest

06 Okt 2024

Hemelse klanken

Laatste orgelconcert vóór de restauratie

Deventer Kamer Orkest o.l.v. Peter Bogaert
Kirstin Gramlich orgel
Rosina Fabius mezzosopraan

Lebuinuskerk Deventer

Programma

Deventer Kamer Orkest
onder leiding van Peter Bogaert

Solisten
Kirstin Gramlich orgel
Rosina Fabius mezzosopraan

Albert Roussel — Sinfonietta voor strijkorkest, opus 52, 1934
- Allegro Molto
- Andante
- Allegro

Hendrik Andriessen — Miroir de Peine, vijf-delige liederencyclus
Rosina Fabius, mezzo-sopraan
- Agonie au jardin
- Flagellation
- Couronnement d'épines
- Portement de croix
- Crucifixion

- Pauze -

Francis Poulenc — Concert voor orgel, strijkers en pauken
Kirstin Gramlich, orgel

Volgende concert in deze kerk:
Zondag 1 december 2024 | 15:30 uur
Wim Diepenhorst kabinetorgel & Helbertine Hylkema viool

Welkom!

Dit is een bijzondere middag. U gaat luisteren naar het prachtige orgelconcert van Francis Poulenc. Daarna zal het fameuze Holtgräve orgel uit 1839 de komende maanden niet meer te beluisteren zijn.

In 2018 werd de restauratie van alle klinkende onderdelen van het Holtgräve-orgel voltooid. Afgelopen voorjaar werden de 9 balgen na meer dan 100 jaren trouwe dienst in oude luister hersteld. Ze zijn nu weer treedbaar, net als bij de oplevering in 1839. Volgende week komen de orgelmakers weer terug om de mechaniek van het orgel, zeg maar de verbindingen tussen toetsen en pijpen en de orgelkast, te restaureren.

Vanmiddag worden de negen balgen bediend door 3 zogeheten balgentreders. Door het orgel op een zo natuurlijk mogelijke wijze te laten ademen wordt het geluid levendig en kan Kirstin Gramlich, cantor-organist van de Lebuinuskerk, het orgel optimaal laten zingen.

Miroir de Peine van de componist en organist Hendrik Andriessen, die zich liet inspireren door Franse componisten, met als solist mezzosopraan Rosina Fabius belooft een intense, meditatieve ervaring te worden. Het Deventer Kamer Orkest sluit het concert af met de Sinfonietta, het uitdagende meesterwerk van Albert Roussel.

Een mooi concert toegewenst.

Ewoud Nysingh
voorzitter Deventer Kamer Orkest

Samenstelling
Deventer Kamer Orkest

Eerste viool	Gwendolyn van Sijl - concertmeester Merlette van Gelder Yvonne Breedveld Kees Kerkhof Ewoud Nysingh Olena Maltseva
Tweede viool	Regine Brügelmann - aanvoerder Marte Kooi Loes Helsloot Gerrit Coes Frank Hermans Lothar Blom
Altviool	Jopke Kruyt - aanvoerder Nicoline Reinders Laurien Folkerts Bart Jansen
Cello	Suus Bijleveld - aanvoerder Els Heldeweg Nadine Meertens Goof Driessen
Contrabas	Eddy Tulp - aanvoerder Ageeth Kruk
Pauken	Doris Müller

Peter Bogaert Dirigent

Peter Bogaert, geboren en getogen in Antwerpen, studeerde viool, compositie en orkestdirectie in Amsterdam, Den Haag, Basel, Berlijn, Rotterdam en Weimar. Na een carrière als concertmeester bij het Orkest van het Oosten (thans Phion) ontwikkelt hij zich nu verder als muzikale duizendpoot. Hij is gastconcertmeester bij diverse orkesten en speelt, schrijft, ontwikkelt en produceert nieuwe muziek op het grensvlak van verschillende klassieke stijlen. Peter is ook in verschillende rollen betrokken bij de Nationale Jeugdorkesten Nederland. In 2021 richtte hij de Euregio Orchestra Academy op, een projectorkest voor getalenteerde jeugd uit Oost-Nederland en West-Duitsland. De laatste jaren legt hij zich meer en meer toe op het dirigeren. Naast verschillende projecten en het 2-jaarlijkse Opera op Het Hogeland is hij dirigent van het Deventer Kamerorkest en het Symfonieorkest Nijmegen.

Albert Roussel
1859 - 1937

Roussel komt uit een welgesteld gezin in het noorden van Frankrijk en vanaf zijn vroege leeftijd was muziek deel van de opvoeding. Desondanks koos hij als 18-jarige voor een carrière als officier bij de marine. Na vijf jaren verliet hij de dienst en wijdde zich volledig aan het componeren. Hij studeerde aan de (zojuist geopende) Schola Cantorum in Parijs waar hij voornamelijk de Barok, Gregoriaanse gezangen, Polyfonie uit de Renaissance en de Klassieken bestudeerde. Eén van zijn leraren was Vincent d'Indy. Tijdens de oorlogsjaren (1914-1918) was hij vrijwilliger en diende bij het Rode Kruis als redding chauffeur. Na de oorlog vestigde hij zich in Normandië en wijdde het grootste deel van zijn tijd aan componeren en reizen.

Roussels muziek begon geleidelijk erkenning te krijgen van zowel publiek als critici, ondersteund door talrijke opdrachten en concerten met gerenommeerde dirigenten. Zijn zestigste verjaardag in 1929 werd gevierd met drie speciale concerten in Parijs. Een van deze concerten omvatte een verzameling opdrachtwerken voor piano, genaamd "Hommage à Albert Roussel", geschreven door vooraanstaande componisten zoals Ibert, Poulenc en Honegger. Roussel beschouwde dit als een buitengewone eer en een hoogtepunt in zijn carrière.

Het muzikale oeuvre van Roussel is niet omvangrijk, maar getuigt van een verrassende veelzijdigheid. Ondanks de invloed van verschillende contemporaine stromingen vertoont het een gestadige ontwikkeling naar een geheel eigen stijl. Na een "traditionele" periode, waarin hij via zijn leermeester D'Indy vooral onder de invloed stond van César Franck, namen zijn muzikale inzichten een totaal andere wending als gevolg van een reis naar India en Zuidoost-Azië. Er ontstond in zijn werk een oosters getint impressionisme, beïnvloed door de hindoestaanse muziek. Later wonnen de muziek van Stravinsky en de neoklassieke componisten aan invloed. Toch bleef de romantiek ook in Roussels muziek voortleven, iets wat zelden te vinden is in het werk van zijn neoklassieke tijdgenoten.

Sinfonietta voor strijkorkest, opus 52 (1934)
De Sinfonietta behoort tot de laatste creatieve periode van Roussel. In 1934 voltooide hij dit werk, dat gezien kan worden als een verkleinde symfonie: zowel qua lengte als bezetting. Het eerste deel in sonatevorm is barstensvol leven. Het middendeel is ernstig en melancholisch van karakter, met duidelijke chromatiek, terwijl het derde deel is opgebouwd uit een strak, gespannen ritmisch motief.

De eerste uitvoering had een bijzonder tintje: in het orkest zaten alleen maar vrouwen - het Orchestre féminin de Paris o.l.v. Jane Evrard aan wie hij het werk opdroeg. In die tijd waren er niet veel vrouwen die contrabas speelden. Roussel schreef daarom naar Jane Evrard: "...je moet een man in dienst nemen en hem een pruik en een jurk geven om contrabas te spelen." Zover kwam het echter niet, want er werd toch een vrouwelijke bassist gevonden.

Het publiek was na de eerste uitvoering laaiend enthousiast en eiste meteen een volledige herhaling van de Sinfonietta!

Hendrik Franciscus Andriessen
1892 – 1981

Andriessen was een invloedrijke Nederlands organist en componist en werd 1892 in Haarlem geboren. Hij groeide op in een katholiek kunstenaarsgezin. Zijn vader, Nico Andriessen, was organist en zijn moeder, Gesina Vester, was schilderes. Hendrik kreeg zijn eerste muzieklessen van zijn vader en later van Louis Robert, de stadsorganist van Haarlem.

Na een korte journalistieke periode, studeerde Andriessen orgel bij Jean-Baptiste de Pauw en compositie bij Bernard Zweers aan het Amsterdams Conservatorium. In 1913 volgde hij zijn vader op als organist van de Sint-Josephkerk, waar hij vooral uitblonk in improvisatie. In 1916 behaalde hij zijn diploma compositie en trouwde hij met de pianiste Tine Anschütz, met wie hij zes kinderen kreeg, waaronder de latere componisten Jurriaan, Caecilia en Louis.

Andriessen was docent aan het Amsterdams Conservatorium en de Kerkmuziekschool in Utrecht. In 1934 werd hij organist en dirigent aan de Sint-Catharinakathedraal in Utrecht en later directeur van het conservatorium aldaar. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd hij een half jaar geïnterneerd in de kampen Haaren en Sint-Michielsgestel; in 1958 ontving hij hiervoor een prijs van de Stichting Kunstenaarsverzet.

Van 1949 tot 1957 was Andriessen directeur van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en buitengewoon hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Als componist was hij veelzijdig en productief, met een stijl die toegankelijk maar diepgaand was. Hij liet zich inspireren door Franse componisten als César Franck en Gabriel Pierné waarin de liederencyclus Miroir de peine uit 1923 een hoogtepunt vormt.

In zijn muziek is het hymnische element even belangrijk als het contemplatieve. Vooral in de kerkmuziek heeft hij vernieuwing teweeggebracht. In zijn overige werk was hij gematigd-modern in een persoonlijke stijl die toegankelijk is, maar tegelijk diepgang heeft.

Miroir de Peine (1923)
'Miroir de Peine' (Spiegel van pijn) is een vijfdelige cyclus op een tekst (gedicht) van de Franse arts en schrijver Henri Ghéon, die reflecteert op vijf stadia uit de lijdensweg van Christus, gezien vanuit het perspectief van zijn moeder Maria. Ghéon vond tijdens de Eerste Wereldoorlog het geloof uit zijn jeugdjaren terug. Andriessen componeerde het werk in 1923 voor zangstem en orgel, en maakte tien jaar later een versie voor sopraan en strijkorkest.

Rosina Fabius

In september 2018 ontving Rosina de Toonkunst Oratorium Prijs uit handen van Kiri te Kanawa bij het Internationaal Vocalisten Concours s'-Hertogenbosch. Zij studeerde daarvoor zang in Utrecht en Wenen en wordt momenteel gecoacht door de Roemeense sopraan Manuela Ochakovski.

Inmiddels is Rosina regelmatig als soliste te gast bij barokensembles zoals het Apollo Ensemble en het B'Rock Orchestra uit Gent, en een veelgevraagd oratoriumsoliste voor met name de werken van J.S. Bach. Hoewel Rosina graag als soliste ten tonele verschijnt, heeft zij een voorliefde voor verhalen vertellen door middel van intieme liedrecitals en kamermuziek concerten. In 2017 ontving zij een studiebeurs van het Franz Schubert Institut in Oostenrijk voor deelname aan de zomercursus 'Poetry and Performance of the German Lied'. Zij volgde daar intensieve masterclasses in de Duitse Liedkunst bij gerenommeerde artiesten zoals Elly Ameling, Christa Ludwig en Robert Holl. Haar liefde voor kamermuziek komt bovendien tot uiting in samenwerking met kleinschalige vocale ensembles, zoals het B'rock Vocal Consort en het Nederlands Kamerkoor. Das Lied von der Erde (Gustav Mahler) en Chanson de Roland (Jeanne Demessieux) heeft zij in kamermuziekbewerking uitgevoerd. Ook heeft zij in diverse ensemblerecitals en een solo recital opgetreden bij het Internationaal Lied Festival Zeist.

Rosina beleeft veel plezier aan theaterproducties en is als operazangeres in Nederland actief. Bij het Opera Forward Festival met Les Talens Lyriques o.l.v. barokspecialist Christophe Rousset, en in producties bij onder meer Holland Opera en Opera Nijetrijne heeft zij rollen gezongen van Monteverdi, Mozart en Haydn. Tevens heeft zij meegewerkt aan geënsceneerde uitvoeringen van Bach's Matthäus- en Johannes Passion bij het International Bach Festival de Gran Canaria, en het Stabat Mater van Pergolesi bij concertserie 'De IJ-salon' in het Muziekgebouw aan 't IJ.

Tijdens de COVID-19 pandemie belandde Rosina in de grachten, waar zij vanuit Reinier Sijpkens' muziekbootje een uitvoering van de Matthäus Passion in 15 minuten gaf. Sindsdien is hun repertoire uitgebreid met andere bekende en minder bekende werken en verschijnen ze bij speciale gelegenheden om mensen op de kades moed in te blazen en te zingen.

Francis Jean Marcel Poulenc
1899 - 1963

Poulenc was een Franse componist. Hij groeide op in Parijs als zoon van grootindustrieel Émile Poulenc en amateurpianiste Jenny Royer. Op 5-jarige leeftijd begon hij met pianolessen van zijn moeder, en later studeerde hij bij pianist Ricardo Viñes, een vriend van Debussy en Ravel.

Hoewel Poulenc grotendeels autodidact was, maakte hij al op jonge leeftijd naam met zijn composities. Zijn werk combineert vaak meerdere stijlen en werd aanvankelijk niet altijd serieus genomen vanwege zijn speelse benadering. Ondanks dat werd hij opgenomen in de Groupe des Six, een groep Franse componisten die zich afzette tegen de muziek van Wagner en Debussy. De andere leden waren Louis Durey, Georges Auric, Arthur Honegger, Germaine Tailleferre en Darius Milhaud.

Van 1921 tot 1925 kreeg hij compositielessen van Charles Koechlin, een leerling van Gabriel Fauré. In 1927 kocht Poulenc een landhuis in Touraine, waar hij de gelegenheid had rustig te componeren. In deze periode had hij voor het eerst een vaste relatie, met de schilder Richard Chanlaire.

Poulenc stond bekend om zijn lichte, melodieuze en humoristische muziek. Zijn composities zijn inderdaad sterk op de melodie gericht waarbij hij vasthield aan de tonaliteit. Hij componeerde werken in uiteenlopende muzikale genres.

Concert voor orgel, strijkers en pauken (1938)
In 1934 kreeg Poulenc de opdracht voor een orgelconcert van zijn mecenas Winnaretta Singer, die een eenvoudig stuk voor orgel en kamerorkest wilde, zodat ze het zelf kon spelen. Poulenc besloot echter een ambitieuzer werk te schrijven en liet de oorspronkelijke opdracht los. Hij schreef: "...dit concert toont niet de aimabele Poulenc van het concert voor twee piano's, maar een Poulenc die op weg is naar het klooster."

Na de dood van zijn vriend Pierre-Octave Ferroud in 1936, ging Poulenc op bedevaart naar de Zwarte Madonna van Rocamadour, waar hij zijn christelijk geloof hervond. Dit leidde tot een reeks religieuze composities.

Omdat Poulenc nog nooit voor orgel had gecomponeerd, verdiepte hij zich in de barokke werken van Bach en Buxtehude, wat het stuk een neobarokke stijl gaf. Voor advies, onder andere over de registratie, schakelde hij organist Maurice Duruflé in, die ook het orgel bespeelde tijdens de besloten première, gedirigeerd door Nadia Boulanger in de salon van Winnaretta Singer.

Het stuk bestaat uit één deel waarin zeven tempowisselingen zijn aangegeven:
- Andante
- Allegro giocoso
- Subito andante moderato
- Tempo allegro. Molto agitation
- Très calme: Lent
- Tempo de l'allegro initial
- Tempo d'introduction: Largo

Ieder deel ademt een andere sfeer. Met name de eerste delen zijn sterk en dramatisch met indrukwekkende orgelakkoorden; de middelste delen zijn rustiger.

Kirstin Gramlich

Kirstin Gramlich is cantor-organist aan de Lebuinuskerk te Deventer en daarmee de vaste bespeler van het monumentale Holtgräve-orgel. Ze werd geboren in Weinheim a/d Bergstrasse in Duitsland en groeide op in het idyllische Odenwald. Vanaf 1996 studeerde ze Kirchenmusik (A) en Orgel aan de Hochschule für Musik und Tanz in Keulen, Duitsland. In 2001 kwam zij naar Nederland voor een Masteropleiding Orgel aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag bij Jos van der Kooy. Deze studie ronde zij in 2004 met lof van de jury af. Sindsdien heeft zij een internationale concertpraktijk opgebouwd.

Sinds haar aantreden als cantor-organist aan de Lebuinuskerk zet Kirstin Gramlich zich ervoor in om het orgel en de orgelmuziek ook bij een jong publiek bekend te maken. Samen met acteur Frank Groothof speelt ze de familievoorstelling “De Tovenaarsleerling”. In 2019 ging ze een samenwerking aan met wetenschapsjournalist Govert Schilling met een programma rondom de Suite “The Planets” van Gustav Holst. In 2021, het 400ste sterfjaar van Jan Pieterszoon Sweelinck, ontwierp ze de interactieve voorstelling “In de huid van Sweelinck” in samenwerking met cabaretier Vincent Bijlo. Ook speelde ze in de landelijke productie “Dromen als Messiaen”, een audiovisuele orgelperformance.

In september 2020, verscheen haar eerste solo-album aan het Holtgräve-orgel, “Phantasie, frei” met muziek uit Duitse romantiek en moderne bij het label Diamondlines. Dit album werd door verschillenden nationale kranten en muziekbladen met lovende recensies ontvangen.

Kirstin Gramlich studeerde koordirectie aan het Conservatorium van Amsterdam, bij Jos Vermunt en Jos van Veldhoven.

Het Deventer Kamer Orkest is dank verschuldigd aan:

- De gemeente Deventer voor de jaarlijkse subsidie
- Koffiedok voor de beschikbaarheid van onze repetitieruimte
- Panton voor het beschikbaar stellen van vervangende repetitieruimte
- Onze vrienden voor hun steun en financiële bijdrage
- Onze adverteerders voor het plaatsen van advertenties: door het plaatsen van een advertentie in dit programmaboekje steunen de adverteerders het orkest

Al deze financiële steun is zeer welkom en nodig om de vereniging financieel overeind te houden. De kosten voor een klein orkest zijn namelijk gelijk aan die van een groot symfonieorkest.

MEVROUW DE WIT MAKELAARS

Nieuwe Markt 15,
Deventer

T 0570 - 784254
mdwmakelaars.nl

Pontje Deventer

MET HET PONTJE OVERSTEKEN

ELKE DAG TOT 23.00 UUR

Stad Deventer

Met het pontje oversteken mag bij een bezoek aan Deventer niet ontbreken.
Al meer dan 60 jaar lang heen en weer, komt u ook nog eens een keer?
Elke dag zijn wij hier open, hoeft u de brug niet over te lopen.

Met dank aan

Stichting **Rudolf H. Schmidtfonds**

gemeente Deventer

Stichting Wesselings van Breemer

DEVENTER CULTUUR CLUB

VRIENDEN VAN DE LEBUINUS

Hoe kunt u ons steunen?

Aanmelding als Vriend van het Deventer Kamer Orkest

Het Deventer Kamer Orkest weet al sinds 1983 het publiek met succes te boeien met afwisselend repertoire en spraakmakende projecten. De concerten kunnen niet worden gegeven zonder de steun van u.

Als particulier kunt voor € 2,50 per maand (incasso geschiedt eens per jaar) vriend worden van het orkest. Bedrijven kunnen adverteren in ons programmaboekje. U kunt ook een eenmalige donatie doen.

Wat krijgt u ervoor terug?

Allereerst zorgt u dat ons orkest mooie muziek kan blijven maken en u krijgt bovendien € 5,- korting op concertkaarten (max 2). Tevens ontvangt u regelmatig de Nieuwsbrief met daarin alle weetjes over het orkest en de te spelen werken. Bovendien bent u verzekerd van een gereserveerde plaats.

U kunt zich aanmelden via e-mailadres:
dko.bestuur@gmail.com onder vermelding van uw naam en adres.

Marte Kooi, penningmeester
Deventer Kamer Orkest
Raborekeningnummer: NL51 RABO 0377 7546 76

Wilt u meer lezen over ons orkest?

Neem dan een kijkje op onze vernieuwde website:
www.deventerkamerorkest.nl

Noteer vast in uw agenda onze volgende concertdata:

zaterdagavond 15 februari 2025 in De Wijngaard, Zutphen
zondagmiddag 16 februari 2025 in het Penninckshuis, Deventer

Programma

Angelicus van F. Liszt
Strijkersserenade van A. Dvorak
Antiche danse ed arie: Suite 3 van O. Respighi

MUZIEKINSTRUMENTENATELIER

Simon Kok

VIOOLBOUWDEVENTER.NL

Michaël van Berkum
VIOOLBOUWER

Waterstraat 16 ***tel: 0575 - 519 769***
7201 HN Zutphen ***werkplaats@snaarwijzer.nl***

NIEUWBOUW **VERKOOP STRIJKINSTRUMENTEN**
KLANKANALYSE **RESTAURATIE & REPARATIE**
ACCESSOIRES **VERHUUR VIOOL, ALT EN CELLO**

Openingstijden
wo t/m vrij van 09.00 – 16.00 u
zaterdag van 09.00 – 13.00 u
bezoek volgens afspraak

Snaarwijzer.nl

DÉ WERKPLAATS ACHTER DE GROOTSTE SNAARLEVERANCIER VAN NEDERLAND